

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **економіки та менеджменту**

Кафедра **економіки та підприємництва**

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Стратегічне планування та прогнозування
економічного розвитку територій
(обов'язковий)**

Реалізується в межах освітньої програми **Економіка місцевого розвитку**
за спеціальністю **051 «Економіка»**
на **2 (магістерському)** рівні вищої освіти

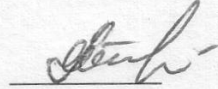
Суми – 2021

Розробники: () Медвідь В.Ю., професор, д.е.н., професор кафедри

Розглянуто,
схвалено та
затверджено на
засіданні кафедри
економіки та
підприємництва

протокол від 16 червня 2021 року №12

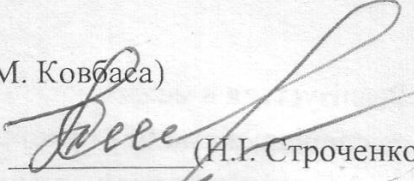
Завідувач
кафедри

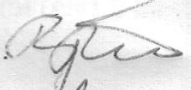

Терещенко С.І.

Погоджено:

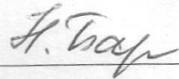
Гарант освітньої програми (О.М. Ковбаса)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (Н.І. Строченко)

Рецензію на робочу програму (додається) надали: Пилипенко В.В.

Башлай С.В.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(*С. Варанік*)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08.09. 2021 р.

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Стратегічне планування та прогнозування економічного розвитку територій			
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Економіка місцевого розвитку / 051 Економіка			
5.	Рівень НРК	7			
6.	Семестр та тривалість вивчення	1 курс			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	122
		14	14	–	
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Медвідь Вікторія Юріївна, професор кафедри економіки та підприємництва (ауд.№226, корпус економічного факультету)			
10.1	Контактна інформація	050-047-67-87, viktoriya.medved.snau@gmail.com			
11.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Освітній компонент забезпечує поглиблення знань та навичок щодо стратегічного планування та прогнозування місцевого економічного розвитку, котрі базуються на комплексному дослідженні різноманітних просторових, економічних, соціальних, культурно-духовних, екологічних та інших чинників; обґрунтуванні та ухваленні найважливіших рішень щодо економічного розвитку територій з урахуванням результатів аналізу зовнішнього оточення території та її внутрішнього потенціалу.</p> <p>Вивчення ОК «Стратегічне планування та прогнозування економічного розвитку територій» завершується підсумковим контролем у формі іспиту.</p>			
12.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів базових знань з методології стратегічного планування та програмування економічного розвитку територій, необхідних для прийняття ефективних управлінських рішень у подальшій професійній діяльності.			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>1. Освітній компонент базується на вивченні інвайронментальної економіки, емпіричних методів соціологічних досліджень, маркетингу та брендінгу територій, місцевому бізнесі та підприємстві</p> <p>2. Освітній компонент є основою для підготовки кваліфікаційної роботи</p>			
14.	Політика академічної доброчесності	<p>Списування – завдання не зараховується.</p> <p>Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується.</p> <p>Плагиат – завдання не зараховується.</p>			
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4277			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення стратегічного планування та прогнозування економічного розвитку територій студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК						Як оцінюється ДРН	
	ПРН 2	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 14		ПРН 15
ДРН 1: Вміти генерувати нові ідеї, проявляти креативність	+						+	Тести множинного вибору
ДРН 2: Аналізувати емпіричні та статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем населених пунктів та територій, робити на їхній основі обґрунтовані висновки			+					Тести множинного вибору
ДРН 3: Вміти обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, виявляти негативні та позитивні чинники для розвитку бізнесу територіального утворення		+			+			Тести множинного вибору Виконання есе
ДРН 4: Вміти розробляти сценарії та стратегії розвитку соціально-економічних систем		+		+		+		Розробка елементів програми
ДРН 5: Вміти планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення		+	+		+		+	Тести множинного вибору Розрахункове завдання

ПРН 2 – Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 4 – Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 7 – Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 9 – Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 11 – Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 14 – Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 15 – Організувати розробку та реалізацію соціально- економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д – додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з		
Тема 1. Стратегічний підхід до планування розвитку територій: передумови, переваги, сутність та визначення базових понять. 1. Сутність стратегічного планування. 2. Принципи стратегічного планування.	2	2	17	О (1-3, 6, 8) Д (1-3, 5)
Тема 2. Організаційне забезпечення процесу стратегічного планування. 1. Етапи стратегічного планування. 2. Ініціація стратегічного планування розвитку територій.	2	2	18	О (2, 5, 7, 9,10) Д (1-2, 4, 7)
Тема 3. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування. 1. Аналітична діяльність в рамках стратегічного планування місцевого розвитку. 2. Профіль територіальної громади. 3. SWOT- аналіз.	2	2	17	О (1, 7, 9, 10) Д (2-4, 6, 8)
Тема 4. Методологія визначення пріоритетів стратегічного розвитку територій. 1. Визначення місії, стратегічного бачення. 2. Розробка плану дій у вигляді оперативних цілей. 3.Формування пакету проектів з розвитку територій.	2	2	18	О (1-4, 6, 10) Д (2-4)
Тема 5. Система моніторингу та оцінки в стратегічному плануванні. 1. Поняття моніторингу. 2. Організація моніторингу Стратегії. 3. Критерії моніторингу.	2	2	17	О (1, 2, 6, 13) Д (1, 2,4)
Тема 6. Екологічне оцінювання в стратегічному плануванні. 1. Сутність СЕО. Мета та завдання СЕО. 2. Порядок проведення процедури СЕО. 3. Основні етапи СЕО. Способи проведення СЕО. Звіт СЕО. 4. Участь громадськості.	2	2	18	О (1, 4, 8, 10) Д (1-4)
Тема 7. Прогнозування та програмування місцевого економічного розвитку 1. Методологічні основи прогнозування місцевого економічного розвитку. 2. Загальний алгоритм складання прогнозів. 3. Показники соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.	2	2	17	О (1-3, 10-12) Д (1-4)
ВСЬОГО	14	14	122	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1: Вміти генерувати нові ідеї, проявляти креативність	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН 2: Аналізувати емпіричні та статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем населених пунктів та територій, робити на їхній основі обґрунтовані висновки	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункового завдання
ДРН 3: Вміти обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, виявляти негативні та позитивні чинники для розвитку бізнесу територіального утворення	Лекція, практичне заняття	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН 4: Вміти розробляти сценарії та стратегії розвитку соціально-економічних систем	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань
ДРН 5: Вміти планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення	Лекція, практичне заняття	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентації

5. Оцінювання за освітнім компонентом

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	20/20%	Протягом семестру
2.	ІРЗ	25/25%	Протягом семестру
3.	Тестування	25/25%	Протягом семестру
4.	Іспит (письмова відповідь на відкриті питання та виконання практично-розрахункового завдання)	30/30%	За графіком сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<12 балів	12-15	15-17	18-20
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ	<15 балів	15-18	19-22	23-25
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>
Іспит	<18 балів	18-22	23-22	27-30
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

	повторного складання	повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 121 с.
2. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні / Проект «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». Київ, 2016. 55 с.
3. Ткачук А. Кашевський, П. Мавко В. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль). Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 96 с.
4. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІЕНЕЙ», 2015. 256 с.
5. Стратегічне планування місцевого розвитку : Практичний посібник / [Берданова О., Вакуленко В.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні. DESPRO. Київ : ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с.
6. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад: Модуль 5. Стратегічний план розвитку громади. Київ. 2016. URL: <https://auc.org.ua/sites/default/files/library/mod5web.pdf>
7. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «Підприємство «Ві Ен Ей», 2015. 256 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

8. Медвідь В.Ю. Стратегічне планування та прогнозування в економічному розвитку територій (в Moodle). URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4277>.
9. Практичний посібник «Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування» підготовлено Центром громадської експертизи на замовлення проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який упроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади (в 5 частинах), 2021. 57 с. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_1.pdf.
10. Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, затверджених наказом Мінрегіону від 30.03.2016 № 75, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#Text>.
11. Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів із їх реалізації, затвердженої наказом Мінрегіону від 31.03.2016 № 79, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16#Text>.
12. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>.

6.2. Додаткові джерела

1. Кейс стаді «Стратегічна екологічна оцінка: досвід впровадження в містах України. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Keys-Study-CEO.pdf>.
2. Кейс стаді «Розробка стратегій розвитку міст в Україні: інструкція та огляд практик». URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/PLEDDG_strategic_planning.pdf
3. Джордж Едвард (Тед). Місцевий економічний розвиток – шлях для процвітання громади. Посібник з основ теорії і практики місцевого економічного розвитку, 2014. 119 с.
4. Сментина Н. В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика: монографія. Одеса: Атлант, 2015. 365 с.
5. Ткачук А. Ф. Від перспективного плану до стратегії розвитку громади (через призму досвіду об'єднаних територіальних громад Хмельниччини). Київ: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2018. 76 с.
6. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади : навч. посіб. для посад. осіб місцевого самоврядування / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін. Асоціація міст України. Київ : Ві Ен Ей. 2015. 395 с.
7. Поява та значення стратегій місцевого економічного розвитку, Родрігес-Поуз, Андре та Тіймастра, Сильвія; Банк розвитку країн Латинської Америки, робочий документ № 2009/07, липень, 2009 р. [On The Emergence And Significance Of Local Economic Development Strategies, Rodríguez-Pose, Andrés and Tijmstra, Sylvia. CAF Working paper № 2009/07. July, 2009.
8. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко; Рада Європи, Ін-т громадянського суспільства. Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. 96 с.

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

1. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/>
2. Офіс розвитку МСП. URL: <https://sme.gov.ua/sme-development-office/>
3. Державна регуляторна служба України. URL: <http://www.drs.gov.ua/>
4. Інститут економіко-правових досліджень НАН України. URL: <http://www.iepd.dn.ua/>.
5. Інститут регіональних досліджень НАН України. URL: <http://irr.org.ua/>.
6. Міністерство економіки України. URL: <http://me.kmu.gov.ua/.231>
7. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
8. Національна бібліотека України ім. Вернадського (Київ). URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
9. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/pro-nas/istoriia-tsentru>
10. Інформаційний ресурс все для розвитку малих та середніх підприємств. URL: <https://www.smedevelopment.info/>